Ч. 100 Второк 6 (18) мая 1897. Рік VII

**Виходить у Львові** що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

**Редакция і Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

**Письма** приймають ся лиш франковані.

**Рукописи** звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

**Рекламациї** незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

**Передплата** у Львові в бюрі дневників Люд. Ільона і в ц. к. Старостах на провинції:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

## З Ради державної.

*15. засїдане Палати послів з дня 13 мая 1897.*

Підчас сего засїданя явив ся серед публики бувший латиньский сьвященик о. Стояловский, котрий, одержавши від правительства позволене свобідного приїзду, приїхав з Угорщини і як кажуть, порозумів ся з своїми приклонниками послами та антисемітами з партиї Люеґера. Деякі віденьскі ґазети рознесли чутку, що Стояловский хоче смирити ся і покорити ся своїм епіскопам та властям державним, не буде вже против них виступати а зато возьме ся до антисемітскої аґітациї. Скілько правди на тім, годї знати, але все-таки то характеристичне, що Стояловский явив ся межи публикою в Палатї послів.

Пос. Соколь і товариші предложили внесенє, щоби правительство знесло зараз розпоряджене бувшого міністра просьвіти Конрада з 1885 р. в справі правного становища учителів. — Пос. Лєхер поставив внесенє, щоби при конскрипциї в 1900 р. списано також всї господарства рільні і лїсові а також особи не маючі роботи.

Перед приступленєм до порядку дневного зробили Німцї-народовцї бучу, коли пос. Гофман-Веленгоф жалував ся на спосіб, в який роздано реферати о виборах в комісиї леґітимацийній іменно же о виборах галицких (Реферат о виборі социялїста Козакевича передано социялїстї Дашиньскому; — вибір Колїшера — Бикови; о. Пастора — Бикови; Барвіньского, Гробельского і Мандичевского — Меруновичеви; Охримовича, Рутовского, Гомпеша і Ольпіньского — Вахнянинови; Вахнянина — Меруновичеви і т. д.). — Гофман-Веленгоф поставив отже внесенє, щоби комісию розвязати а вибрати нову. — Пос. Дик (Молодочех) відповів на то, що більшість комісиї держить ся строго практики, виробленої німецкою лївицею, а цїлий жаль Німцїв до комісиї з того, що она реферат о якімсь виборі не хотїла передати Дашиньскому. Дик після реґуляміну не мав права говорити о внесеню Гофмана і президент відобрав єму голос, заявляючи, що приступає до порядку дневного. На то Німцї і социялїсти зробили страшенний крик кажучи, що президент гнобить меншість. Серед загального крику домагали ся посли Штайнвендер і Фолєр, щоби внесенє Гофмана було трактоване яко пильне. Президент тому спротивив ся а Німцї з лївицї стали крикливо протестувати.

З порядку дневного вела ся дальша дискусия над пильним внесенєм Ґреґорчича в справі гнобленя Славян на Побережу через Італїянцїв і забрала майже цїлу другу половину засїданя. При поіменнім голосованю ухвалено 160 голосами против 100 замкнути дискусию, а відтак звичайним голосованєм признано внесенє пильним, за чим заявили ся також і Італїянцї.

Пос. Гомпеш поставив пильне внесенє, щоби австро-угорский банк давав позичку також касам ощадности, спілкам позичковим, зарібковим і господарским по звичайнім процентї банковім.

Пос. Шенерер поставив два внесеня: 1) увільнити 5 найнизших кляс властителів домів від податку клясово-домового; — 2) зірвати переговори в справі угоди з Угорщиною і задержати дотеперішні відносини на один рік, а за той час приготовити унїю персональну.

Пос. Дашиньский і товариші (социялїсти) поставили дві інтерпеляциї: 1) о поступованю властий супротив робітників під час страйку в Чернівцях; — 2) в справі відносин монархії до Росиї і посередництва Европи межи Грециєю а Туреччиною.

На конець вибрано комісиї: рільничу, буджетову і зелїзничу. Комісию рільничу признано за публичну а социялїсти та Німцї з лївицї домагали ся знову того і для комісиї леґітимацийної. В поіменнім голосованю відкинено се внесенє 140 голосами против 120. Коли відтак президент сказав, що слїдуюче засїдане відбуде сяві второк, Німцї зажадали, щоби відбувало ся в суботу і зробили знов бучу. Серед великого крику відкинено се жаданє і закінчено засїданє.

## Новинки.

*Львів дня 17-го мая 1897.*

— **Є. В. Цїсар** уділив Сестрам милосердія сьв. Викентия а Павльо в Новосїлках на реставрацию монастира і каплицї 100 зр. запомоги.

— **Іменованя.** II. Намістник іменував канцелярийного официяла при дирекциї лїсів і дібр скарбових Ад. Копчиньского ц. к. ад'юнктом канцеля-

## СТАРА МАДЯРКА.

ОПОВІДАНЄ

**ОСИПА МАКОВЕЯ.**

Кілько їй лїт було, сего нїхто не знав, а що найчуднїйше, і она сама не знала. Так само, як она справдї називала ся, нїхто також не знав і не допитував ся; вже друге поколїнє місточка Б. кликало єї все „старою Мадяркою“, тому, що прийшла з Пешту; она тому не противила ся і так Мадяркою остала ся по нинїшний день.

Я сам памятаю єї вже з двайцять пять лїт і все майже зовсїм таку саму, як нинї: маленька, трохи згорблена фіґура, одягненя в лїтї в легку, перкалеву, звичайно ясну, чистїсеньку одежу, а в зимі в юбку і велику тяжку хусту, лице зовсїм поморщене, очи веселі, сїрі, уста беззубі, запалі, ніс нагнув ся до бороди, а борода до носа, хід дрібний а скорий, а в руках невідступна тростинова палиця з мосяжною головкою, яку їй давно колись подарував один пан, у котрого ходила коло дїтий. Сею палицею она підпирала ся.

— Кілько вам лїт, Мадярко? — бувало питаємо стару дома, честуючи єї кавою, за котру она була би відступила і найбільші ласощі.

— Кілько лїт, питаєте? — повтаряє стара, моргаючи своїми сїрими очима. — Або ви мене ще хочете за муж видавати?

— А хочемо! за старого Дворского — відповідає хто небудь з нас, жартуючи.

— За Дворского? — ніби обурює ся стара. — Адже єму вже сто лїт без двох! Не хочу такого!

— Якого-ж би вам дібрати? Адже ви самі вже маєте зі сто лїт.

— Коли мене ще хочете замуж видавати, — відповідає стара ніби поважно — то найдїть менї молодого! — І при тих словах она, сидячи на кріслї, бере фартушок з двох боків руками і наслїдуючи рухи при танцю сьпіває:

Ой дайже мя, моя мамко,
За красного хлопця,
Щобим собі процьвітала,
Як рожа з городця.
Я такого мужа хочу,
Що би мене слухав,
Чужих жінок не любив,
Табаки не нюхав!

— Я Дворского не хочу! Та він як вигляне у вікно, то три днї собаки брешуть! — кінчить стара пісню рішучими словами, так як би єї справдї думав хто видавати за Дворского.

— А таки кілько ви лїт маєте? — допоминаємо ся ми в неї.

— Не знаю, дїтоньки, не скажу вам. Ще як мій покійний чоловік за Кошута служив полїцаєм в Пештї, то я вже була молодиця в лїтах; а за талїяньскої війни, коли мій чоловік ту перенїс ся і помер, то памятаю, вже-м посивіла з гризоти. Кілько то буде лїт тому, не знаю. — Ті слова она каже тихим, прибитим голосом, але по хвилї немов з гордостию додає: — Ви хочете мене замуж видати, а я вже собі гроші на свій погріб зложила в „шпаркасї“ трийцять риньских зложила, аби мене красно поховали.

— Але-ж ті гроші вже з двайцять лїт лежать у шпаркасї: то вже буде їх з шістьдесять!...

— Най буде! — каже Мадярка — я їх не рушу! Дїтий не маю, поховати не буде кому, а я не хочу, аби мене ховали як пастернак.

— Кажете: своїх дїтий не маєте, але-ж ви паньских дїтий виховали з пів копи; то найби они вже про вас памятали.

— І памятають, — відповідає стара з вдоволенєм — абисьте знали, що памятають. Все коли прийду до котрої своєї дитини, то менї зараз кави дасть, то пару крейцарів в руку всуне; инакше я би зі своєї мізерної пенсиї по небіжчику не вижила. Але аби они менї ще й похорон справляли, на то не згоджу ся. Подарунки я сама відроблю, а за мій похорон хто їм зверне?

І говорила стара Мадярка з чверть столїтя про свій похорон так спокійно, як про своє весїлє — а проте „Пан Біг не кликав“ єї ще до себе і все можна було єї застати при дїтях як не в одного пана то в другого.

Незвичайно добре держала ся стара, вміла безлїч казок, знала коло дїтий ходити і бавити їх, любила їх як свої — і тому всюди радо бачили єї. У паньских домах при дїтях провела она з трийцять лїт і дожила того, що справдї богато своїх „панчів“ бачила на становищах, а панночок жінками. До тих паньств що остали ся в містї Б., она мала все вступ

рийним при тій-же дирекциї. — П. Міністер судівництва іменував нотарями кандидатів нотарияльних: Фр. Анґельчиковского з Тисьмениці для Балигорода, Ант. Добряньского з Дрогобича для Бирчи і Казим. Абгаровича з Рогатина для Жидачева.

— **Перенесеня.** П. Намістник переніс ц. к. концепіста Намістництва Марка Криницкого зі Збаража до Стрия і практиканта концептового Намістництва Петра Бушиньского з Гусятина до Збаража.

— **Є. Е. п. Намістник** кн. Евст. Санґушко виїхав в пятницю в ночи до Кракова, щоби взяти там участь в торжественнім засіданю академії наук.

— **Ц. к. Намістництво** надало опорожнену греко кат. парохію в Молодятині цїсарского надання о. Теоф. Шухевичеви, дотеперішному греко-кат. парохови в Садаґурі.

— **Сильна буря** навістила вчера пополудни місто Львів. Вітер подібний до оркану поломив дуже богато дерев, особливо в єзуїтскім огороді, а дощ лив як з цебра. По улицях потворили ся правдиві рвучі потоки. Буря тревала кільканайцять мінут.

— **Про руско-народний театр** під зарядом „Рускої Бесїди“ у Львові а під дирекциєю пп. Поліщука і Ольшаньского, пишуть з Дрогобича: Театр, перебуваючий від 26-го цьвітня с. р. в Дрогобичи — під взглядом гри артистів і старанної вистави штук, не полишає нічо до желаня, а однак саля, кромі двох представлень, сьвітить майже пустками. Коли щира праця артистів і старанна вистава штук не манить, то звертаємо ся до Вп. Публики дрогобицкої і доохрестної, щоби зволила прибути численно бодай на представлене дня 18-го н. ст. мая (ві второк), котре дане буде в користь бурси сьв. Йоана Хрестителя в Дрогобичи. Покажіть Родимцї, що вмїємо працю цїнити а бідних спомагати, і що у нас ще є сила й солїдарність, любов до рускої Музи і до бідної шкільної молодежи! Представлена буде народна опера „Запорожець за Дунаєм“. — *Один з членів Бурси.*

— **Обманьства при поборі до войска.** В Хшанові в Галичинї спритні спекулянти обіцювали молодим новобранцям увільнене від служби войскової, коли зложать відповідні квоти грошеві. Охочі найшли ся, але коротко тревала їх радість, бо мусїли сердеги вайкнути, коли учули при комисиї важке слово „tauglich“. В лемент той мусїла вмішати ся полїция і Шмуля Ляндава та Берка Кляйна арештувала під замітом обманьства і відставила до суду карного. Але гроші пійшли мабуть на губи.... Та коли би були новобранцїв случайно увільнили задля якогось тїлесного недостатку, була би цїла справа притихла, а обманцї приписали би се успіхови своїх заходів.

— **Пригода на зелїзници.** Ц. к. Дирекция зелїзниць державних доносить нам: При пересуваню поїзду мішаного ч. 954 дня 14-го мая с. р. на стациї в Острові, шляху Ярослав-Сокаль, вискочили з шин 4 вози товарові. З їдучих ушкоджепя не дізнав нїхто. — Випадок сей причинив ся до опізненя сего поїзду о 2 години, як також поїзду мішаного ч. 953 їдучого з противної сторони о 3-тій годинї.

— **В церкви львівского женьского монастиря СС. Василиянок** вставлено в послїдних часах дуже хороший ажуровий іконостас з кедрового дерева, за головним престолом „горнє сїдалище“, в примежних каплїчках два бічні престоли і один „проскомидіяр“. Всьо то коштувало около 6.000 зр. В недїлї і сьвята та церковця набита побожним народом. Она стоїть як звістно при ул. Зибликевича (передтим Стрийскій) при женьскім інституті СС. Василиянок.

— **На зелїзничім шляху Львів-Янів** будуть від дня 15-го мая курсувати чотири поїзди денно. До трех вже курсуючих поїздів прибув поїзд, що відходить зі Львова о 1-ій годинї 4 мін. пополудни і поїзд, що відходить з Янова о годинї 5-тій 20 мін. пополудни. Поїзд, що відходить з Янова о годинї 6-тій мін. 45, буде відходити о годину пізнїйше, т. є. о 7-ій мін. 45 вечером.

## ТЕЛЕҐРАМИ.

**Канеа** 17 мая. Виїхало звідси 1.100 грецких вояків.

**Атини** 17 мая. Армія епіруска була змушена вернути аж до Арти. В битві коло Ґрібово в Епірусї стратили Греки 558 людий межи тими 33 офіцирів. Кажуть, що правительство видало шефам армій в Тесалії і Епірусї наказ, щоби держали ся строго лиш дефензиви.

**Константинополь** 17 мая. Едгем-паша дістав приказ машерувати з войском дальше аж до старої грецкої границї, а командантам в Епірусї приказано очистити терен з неприятельского войска як найскорше.

**Константинополь** 17 мая. Поступоване Грециї в Епірусї було Портї дуже на руку, щоби она могла при заключеню мира ставити як найбільші жаданя. В дипльоматичних кругах думають, що Портї можна буде признати лиш мірне відшкодоване воєнне, деяке управильнене границї і зміну права угодового для Греків в Туреччинї.

## Переписка зі всїми і для всїх.

**М. В. в Самб.:** „Кінетоґраф“ а „кінематоґраф“ не єсть одно і то само, хоч обі назви подібні до себе а так само подібні і прилади, що так називають ся. Оба ті слова суть грецкі, зложені з двох: слово „кінезіс“ значить „рух“ (яко робота, дїяльність), а слово „кінема“ значить також „рух“ (але яко стан, в якім щось знаходить ся, яко з'явище). Слово „ґрафейн“ значить „писати“ отже „ґраф“ значило би по нашому „писець“. Як би вже конче хтось хо-

вільний і заходила досить часто, тїшила ся їх радістними випадками і смутила ся смутними, — і від тих паньств она все діставала якісь маленькі запомоги, котрі вистарчали на єї ще меньші видатки.

Притім мала она й свою власну невеличку хату на передмістю. Та хата в зимі стояла звичайно порожна, бо стара Мадярка волїла на зиму примістити ся у чужій теплїйшій хатї, але в лїтї заходила она частїйше до неї, а то й мешкала в нїй, коли случайно нїхто єї не потребував. Аж під глубоку старість, коли вже єї часом память покидала або при дїтях засипляла та не могла доглянути за пустотливими дїтьми, она на стало поселила ся у своїй убогій хатї, звідки щодня вибирала ся в місто, вступала до знакомих, відвиджувала „свої дїти“ і під вечір вертала до себе.

І було-б єї жите так без чутки й пройшло, як би не те, що на старість зробила ся славною, що найменьче на цїле місточко Б. На цїлий місяць дала довгоязиким жінкам предмет до цїкавих поговірок і сьміху.

У секретаря уряду громадского виховала она собі „доньку“, панну Стасю. Від колиски пильнувала єї аж до того часу, коли Стася почала до школи ходити. А й пізнїйше мала нагоду нею опікувати ся, бо кількома наворотами перебувала в домі секретаря, то по рокови то по два, відповідно до того, як родина секретаря більшала або через смерть дїтий меншала.

Стася була пестійкою Мадярки; нераз стара із своїх власних заощаджених гроший купувала їй забавки і цукорки і в мами єї енерґічно допоминала ся о всякі вигоди для дитини. Навчила єї безліч казок і сьпиванок, брала в оборону перед гнївом батька, одним словом так любила ту дитину, як свою рідну.

Коли Стася стала вже зрілою панною, красавицею на цїлу околицю місточка Б., стара Мадярка перша почала думати, за кого би єї видати. Їй именно дуже сподобав ся ад'юнкт податковий, пан Вроньский, що бував нераз у секретаря в гостях, і она стала єго пильно слїдити, щоби пізнати єго характер. За дозволом слуги Вроньского, коли той був в урядї, нїби не нароком оглянула єго мешкане, а в мешканю всї кути, і була зовсїм вдоволена з порядку, який застала в комнатї. Від знакомих жидів-лихварів знов нїби не нароком вивідала ся, чи він не робить довгів. У корінний склеп заглядала зо два місяцї, чи не заходить на пиво, і знов подалеки випитувала ся знакомих, чи не бачили коли Вроньского пяним. Дізнала ся, що на пиво мало коли приходить. Від прачки ад'юнкта вивідала ся, кілько біля має і яке — і ту дістала відповідь вдоволяючу. З тих дослїдів зложила собі Мадярка пересьвідчене, що ад'юнкт Вроньский добрий господар.

Відтак, коли він прийшов часом у гості до секретаря, стара Мадярка непрошена доконче старала ся помагати господинї, послугувати при столї і особливо догоджувати ад'юнктови. Єму радила сей кусник печенї взяти а не иньший, пити именно нинї пиво, бо дуже добре; а на припадковий біль голови у Вроньского зараз ладила лїмоняду. При тім всїм старушка придивляла ся єму незвичайно пильно, числила кілько склянок пива пе, питала, чи має приготовити столик до карт (Вроньский зовсїм не мав охоти до такої „нудної“ — як казав — забави) — одним словом старала ся пізнати всї єго прикмети.

Пів року так слїдила за ним і аж коли набрала пересьвідченя, що він гідний єї Стасї, вишукала відповідну хвилю і зовсїм несподївано для панни спитала:

— Як вам подобає ся пан Вроньский?

Панна Стася зробила збитошну міну і у відповідь спитала Мадярку:

— А вам бабусю, як?

— А що менї до него? Я стара, то вже й не розумію ся на таких молодих. Длятого я вас питаю ся.

— На щож вам се знати?

— Гм.... на що? Так собі....

— Так собі? Ей, бабусю, ви з чимсь ховаєте ся! Ану, скажіть!

— Знаєте, що, панно Стасю? Пан Вроньский дуже менї сподобав ся — отсе я хотїла вам повісти. Скажу Вам так в чотири очи: то партия саме для вас.

— Але-ж пан Вроньский каже, що не буде нїколи женити ся, — замітила Стася, мов би з докором для пана ад'юнкта.

— І ви тому вірите?

— Та як не вірити? Адже як би хотїв женити ся, то міг би вже кілька лїт бути жонатим. А потім він, здає ся, кохав ся в якійсь панні нещасливо та й до нинї не може єї забути.

— І ви тому вірите? — повтаряла старушка своє. — Але правда, що він вам подобає ся?

— Комуж би не мав подобати ся? Поважний чоловік, може аж занадто поважний. Навіть, коли жартує, то якось так холодно!

— Ей, панно Стасю, ви єго за мало знаєте! А-ну сїдайте, я вам щось маю сказати.

Старушка присїла собі коло панни і розповіла їй все-все, що за Вроньского знала, почавши від мешканя — аж до пива. Притім порадила, бути більше прихильною для Вроньского, осьмілити єго, а ще й добре єму придивити ся та порівнати з иньшими кавалерами. Адже він, можна сказати, найкрасший кавалер на цїле місто. Нехай лиш придивить ся єму, який він поставний, здоровий, румяний, очи має синї, уста, хоч цїлуй.... А носить ся все так красно!

Панна Стася усьміхала ся при тім оповіданю і казала кілька разів, що він єї зовсїм не обходить; але при найблизшій гостинї Вроньского у секретаря незвичайно пильно приглядала ся єму через цїлий вечір. Стара Мадярка, послугуючи при столї, добре се покмітила і зачувши розмову про мясницї, і собі мов від нехочу докинула слово, — а се їй в більше міщаньскім, як паньскім домі секретаря завсїгди було вільно:

— Ото би я тїшила ся, як би пан Вроньский сих мясниць справив весїлє! Яка-м стара, а щеби-м собі погуляла, бодай на подвірю.

Вроньский і цїла родина засьміяли ся.

— Колиж мене жадна панна не хоче — замітив Вроньский.

— Чому не хоче? Іно спробуйте! — відповіла стара і кинула оком на Стасю, котра не знати понцо стала мняти серветку.

Оттак почала стара Мадярка осьмілювати молодята та наводити їх на думку, що були би собі добра пара. Бо і з Вроньским найшла она відповідну хвилю побалакати, а що більше, видобула з него, що Стася єму подобає ся, і зараз се дала знати паннї.

Помалу-помалу дійшло до того, що несьмiливий пан ад'юнкт почав через стару Мадярку

тів перекласти обі повисші назви на наше, то кінетоґраф можна би хиба назвати „робописець“ а кінематоґраф „рухописець“. Яка ріжниця обох тих приладів, зрозумієте зараз із слїдуючого: Кінетоґраф єсть прилад сполучений з електрикою і фотоґрафією, призначений на то, щоби передавати в подальше місце (списувати в однїй хвили і висилати) чийсь рух яко роботу. Подумайте собі так: Ви сидите у себе дома, але маєте в хатї кінетоґраф, сполучений дротами в другим кінетоґрафом, котрий єсть уставлений в театрі, де як раз дають якесь представленє. На білій таблици від вашого кінетоґрафу видите цїлу сцену як би таки в самім театрі, видите акторів і акторок, як они порушають ся на сценї, пізнаєте їх по лици, видите як они сьміють ся, сердять ся або плачуть, а навіть, коли Ваш кінетоґраф сполучений ще з фоноґрафом, можете чути їх голос, їх сьпіви Прилад сей видумав Едізон, але він ще не улїпшений так, щоби все то робив, що повисше описано; така була лиш надія его винаходця, котра доси не здїйстнила ся і ледви чи здїйстнить ся. За то увійшов досить в моду кінематоґраф яко фізикально-фотоґрафічна забавка без якогось більшого значіня практичного. Кінематоґраф не фотоґрафує і не передає відразу схоплені фотоґрафії, лиш послугує ся вже готовими фотоґрафіями. Тепер суть такі прилади фотоґрафічні, що в однїй секундї можна з одного і того самого предмету зробити 50—80 фотоґрафій. Тим способом можна схопити кождий рух чоловіка, зьвірини, воза і т. п. на фотоґрафію. Коли хтось н. пр. іде, то перша фотоґрафія ловить его в тій хвили, коли его нога ледви що зачинає відставати від землї, друга — тогди, коли нога вже відстала, трета — коли нога вже трохи підняла ся, але ще пальцями припирає до землї і т. д. В той спосіб кількадесять фотоґрафій схоплять цїлий рух чоловіка при ході. Фотоґрафії ті роблять ся на пасках, довгих иноді і на 15 метрів, з т. зв. клїтовиня (целюльоіду), творива, з котрого розрастає ся всяка деревина, творячи в собі малесенькі клїточки; від того й назва — клїтовинє). То клїтовинє до фоґоґрафій роблять в той спосіб, що розпускають т. зв. стрільну бавовну з камфорою в етері, а відтак виливають на плити; етер випарує, а лишить ся на плитї тонесенька нїби папір, прозора блона, котру відтак розрізують на пасочки, навивають на валки і вкладають до приладу фотоґрафічного. В тім приладї той пасочок розвиває ся дуже скоро і що хвилинка робить ся на нїм нова фотоґрафія одна коло другої. Зроблені так фотоґрафії навивають ся назад на валок і вкладають ся до кінематоґрафу. В нїм розвиває ся пасок, знову так само скоро, як перед тим, а скоро за паском єсть сильне сьвітло, то видко, як ті фотоґрафії пересувають ся перед нашими очима. Они показують нам один і той сам образ але з кождої хвилї. Наше око збирає ті хвилї разом і длятого видимо, як н. пр. люди ідуть, рушають руками, танцюють, їдуть і т. д. В наших очах стає фотоґрафія нїби живою. Важною річию в кінематоґрафі єсть сьвітло. Уживають до него сьвітла електричного, або т. зв. сьвітла Дрімонда (мішанина кисня з воднем, запалена і пущена на крейду. В обох послїдних случаях єсть велика небезпечність, бо ґаз (кисень та водень) і пара з етеру можуть дуже легко стати ся причиною вибуху, або дуже великого і наглого огню, як то здаєсь було підчас послїдної катастрофи в Парижи. — **Лю. Тип.:** 1) Фабрика музичних інструментів всїлякого рода єсть у Відни: Joh. N. Trimmel, Wien, VII. Kaiserstrasse 74. Продає скрипки почавши від найпростійших по 2 зр. 50 кр. аж до найлїпших по 100 і 300 зр.; — клярнети після тону і дерева: букшпанові від 7 зр. до 13 зр.; гебанові по 18 до 32 зр.; басові по 90 і 100 зр.; — флєти букшпанові і гебанові після тону, дерева і кляп від 2 зр. до 10 зр. Висилає за послїплатою. Гроші до 2 зр. треба насамперед післати. Але гадаємо, що ледви чи було би для Вас порадно виписувати аж з фабрики. Буде коштувати оплата, а відтак може легко прийти до якогось непорозуміня. — 2) Заробок денний єсть всюди, отже й у Львові, але в тім-шкука, щоби его дістати. У Львові єсть маса таких, що лиш ждуть на него. Цїла біда в тім, що наші люди не спосібні майже до нїякої иншої роботи, як лиш до такої, яку можна робити голїруч (двигати, подавати) і з найпростїйшими знарядами (сокира, рискаль, лопата і т. п.); відтак ще й біда в тім, що не знають нї вартости роботи нї вартости часу, наймають ся за що небудь і так обнижують цїну зарібку; і самі мало заробляють і другим псують заробок. Але найгірше то, що наш робітник неспосібний до нїчого, хиба лиш до простої послуги та простої роботи. То єсть причиною, що до нас заходить маса робітників з цїлого сьвіта; ті уміють кинути ся, перевідати, вишукати собі заробок, а наші люди нарікають на лиху долю і бідують. Та неспосібність і непорадність наших людий показала ся тепер ще більше між тими, що вийшли до Америки, до Канади. Попали там в ще гіршу біду як тут, бо не уміють робити. — **М. П. Сколє:** 1) О позволенє на ношенє і уживанє оружия стрільного (рушницї і т. п.) треба подавати до дотичного старости, котре розсуджає, чи і кому можна позволити. В поданю треба сказати, в якій цїли хоче ся мати оружиє і яке. Розуміє ся, що позволеня малолїтному, або кому небудь не дадуть. — 2) Жадані числа вишлемо Вам сими днями, але на будуче просимо відносити ся з таким дїлом до нашої адмінїстрациї, бо ми не маємо часу тим займати ся. До того ще й мусимо оплачувати почту. З тої причини не могли ми поручити висилки адмінїстрациї. — **О. Р. в Нар.:** Чи учити дїтий рівночасно писати і читати, чи насамперед читати а відтак писати — о тім можна спорити. Ми того погляду, що лїпше було би насамперед учити читати. Але тому були би ми рішучо противні, щоби учити писати насамперед на таблицї відтак олївцем, а наконець пером. Сю методу за границею або зовсїм закинули. (Італія) або закидають (Нїмеччина). Та й справедливо, бо дитина тратить богато часу, мусить навикати аж до трох так ріжнородних материялів і остаточно, особливо через табличку, збавить собі руку до писаня так, що не научить ся опісля нїколи легко і красно писати, а бодай аж по довшім часї. Бодай чи не та метода єсть причиною, що навіть ученики в середних школах мусять ще тратити час на калїґрафію. Для методи міродайною повинна бути практичність, а не мода. Така мода настала була і на стояче письмо; деинде вже еї закинули, а у нас еї вхопили ся. Впрочім в часах, коли для учителя реґулямін значить більше, як всяка метода, годї що о тім говорити. Учитель мусить так робити як каже реґулямін хоч би й зі шкодою для методи. — **Скала:** На практику до уряду податкового можна вступити лиш бодай з скінченою низшою школою середною. Але нинї вже й то трудно, бо єсть богато кандидатів з висшими науками. З IV. кл. ґімн. можна бути принятим до колеґії в Римі, але й то зависить від того, чи консисторія львівска, до котрої треба подавати ся, при більшім числї кандидатів не дасть першеньства тим, що будуть мати висшу науку. **Е. П. в Тар.:** За Ваш льос витягнений в амортизациї виплатив банк Шеленберґа 11 зр. Гроші висилаємо нинї; на купон від льосу мусите ще підождати.

(Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

---

передавати листи до Стасї, а Стася до него. Обоє полюбили ся, як того треба, хоч про око людске все ще удавали байдужих.

Тимчасом заким ще мясниці надійшли, помер батько Вроньского і думку про весілє мусів син відложити на цїлий рік. По батьку дістав ся єму невеликий домик з городом в містї на Мазурах — і він по докладнім обчисленю, навіть з оглядом на будучу женитьбу, побачив, що незвичайно добре було би перенести ся в тій самій ранзї до свого родинного міста. Той плян він перевів до кількох місяців і переніс ся до власного дому, котрий став уряджувати на житло для себе і жінки. Мав слово панни Стасї, що буде на него чекати, і мав намір небавом цїлком формально просити секретаря о руку доньки.

Тимчасом до міста Б. прийшов новий комісар староства, молодий ще вдовець і батько одної дитини. Чоловік був гладкий і маючий (про его маєток мала інтеліґенция міста Б. дуже докладні вісти) — отже не диво, що для неодної невибагливої панни був дуже добрим женихом. А вже практичні матери і батьки, що мали доньки, а не мали для них посагів, незвичайно радо бачили пана комісаря Вендера у себе.

Вендер, як сьвітовий чоловік, поскладав усім визначним людям міста Б. візити і, розглянувшись у містї, вибрав собі доми, в котрих почав частїйше бувати. Пан секретар, батько Стасї, був такий щасливий, що Вендер найлїпше вподобав собі его родину і відвідував его дуже часто. І не треба було довго ждати, аби пішов поговір, котрий показував ся щораз більше оправданим, що Вендер думає брати Стасю за жінку. Казали: Вендер сам богатий, отже посагу тепер не шукає, лише жінки; а в секретаря дїтий аж шестеро, довгів по уха, отже то для него правдиве щастє дістати такого зятя. Пішла навіть чутка, ширена вірителями секретаря, що Вендер обіцяв заплатити деякі довги за свого будучого тестя. Всї завидували секретареви такого щастя. Чутки ті мали справдї дїйстну підставу, бо гнеть стало всїм відомо, що Вендер осьвідчив ся паннї Стасї і родичам еї — і его приняли.

Коли о тім перевідала стара Мадярка, сама не знала, що про те все думати. Комісар не подобав ся їй, але й она чула, що у него велике мешканє, уряджене зовсїм по паньски (цїлу камяничку над ставом наймив собі), що він великий богач, притім чоловік не старий і не поганий, паннам ще надскакує, як кавалер, і всїм подобає ся. Старала ся розвідати про него дещо близше і не могла, бо прийшов з далеких сторін; чула лише, що з першою жінкою мав дуже зле обходити ся.

— Що-ж ви, панно Стасю, задумуєте робити? — спитала она дївчину на самотї.

— Піду за Вендера — відповіла Стася досить невесело.

— А Вроньского вже забули?

— Не забула, але тато і мама дораджують менї більше комісаря.

— А ви що на то? — питала старушка з легким докором.

— Як би моя воля, я би за него не йшла, хоч я не можу єму нїчого закинути. Але — самі знаєте — у нас дома біда, довги. Батько думає, що Вендер поможе єму видобути ся троха з довгів. Вроньский того не міг би.

А Мадярка того слухала, мовчала хвилинку, а далї припала до панни:

— Паннунцю моя солоденька: — каже. — Не йдїть ви за того Вендера! Він першу жінку замучив! Єго очи менї не подобають ся....

Стася усьміхнула ся і відповіла: — То не правда; я лучше знаю. З заздрости такі чутки про него пустили.

— Що-ж на то Вроньский скаже? — допитувала ся Мадярка. — Так не годить ся, панно Стасю; за то вас не можу похвалити....

Стася мовчала довгу хвилю, поки вкінци тихо відповіла: — Мушу! розумієте: мушу! Впрочім Вроньский ще й доси не просив родичів о мою руку.

Мадярка похитала сумно головою і вже більше не допитувала ся еї. Потїшала ся тим, що чей за Вендером буде Стася також добре жити; буде справдї панї на цїле місто. Але в души чула таки жаль до цїлої родини секретаря і, щоб не дивити ся на приготовленя до весїля, вимовила ся ослабленем та перенесла ся до своєї хати.

(Конець буде).

---



За редакцию відповідає: Адам Кроховецкий

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.